

การพัฒนาและขยายให้เกิดเครือข่าย ทีมผู้ก่อการดีป้องกันการจมน้ำในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร

Development and Scaling-up of Merit Maker Network to Prevent Drowning among children aged under 15 years in Nong Chok District, Bangkok

ไมลา อิศสระสงคราม¹, อุไรวรรณ นุตตะโยธิน², สุกานดา สุไลมาน²
สถาบันป้องกันควบคุมโรคเขตเมือง, ²ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนอินดารุลมีนา

Mila Issarasongkham¹, Uraiwan Nuttayothin², Sukanda Sulaiman²

¹Institute for Urban Disease Control and Prevention,

²Indarul Meena Early Childhood Development Center

Corresponding author: milabie99@gmail.com

Received 2024 Mar 10, Revised 2024 Apr 2, Accepted 2024 Apr 3

DOI:

บทคัดย่อ

การวิจัยปฏิบัติการนี้ใช้วงจร PAOR : ขั้นวางแผน, ขั้นปฏิบัติ, สังเกตการณ์ และสะท้อนผล 4 ขั้นตอน มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาศักยภาพชุมชนการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการจมน้ำในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี และขยายผลการดำเนินงานป้องกันการจมน้ำในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี สู่ชุมชนอื่น กลุ่มเป้าหมาย คือ บุคลากรจากหน่วยงานภาครัฐบาล ชุมชนแผ่นดินทองอินดารุลมีนา และมูลนิธิอาสาหนองจอก (ศูนย์ราชพฤกษ์) จำนวน 22 คน ระยะเวลาศึกษา ระหว่างวันที่ 18 ตุลาคม - 22 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2567 เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาตามวงจร PAOR 4 ขั้นตอน ผลการศึกษา พบว่า การผลักดันและพัฒนานโยบายเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานป้องกันการจมน้ำในพื้นที่โดยการพัฒนาศักยภาพครู และเครือข่ายที่เกี่ยวข้องให้สามารถนำไปขยายผลถ่ายทอดให้กับประชาชน และเด็กในพื้นที่อื่น ๆ เป้าหมายเพื่อสร้างและพัฒนาทักษะในการเอาชีวิตรอดในน้ำ ความรู้เรื่องความปลอดภัยทางน้ำ และการช่วยเหลือผู้ประสบภัยทาง

น้ำในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี และเกิดรูปแบบความสัมพันธ์ของความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน จนเกิดเป็นสิ่งที่สนับสนุนให้เกิดความร่วมมือที่มีลักษณะ ดังนี้ 1. มีเป้าหมายและจุดมุ่งหมายที่ตรงกัน 2. การใช้ทรัพยากรที่พึ่งพากันและกัน 3. การร่วมระดมความคิดและรวมวางแผนในการทำงานร่วมกัน 4. การใช้ข้อมูลร่วมกันหรือแลกเปลี่ยนกัน 5. โครงสร้างและกลไกการทำงานประสานการติดต่อสื่อสาร 6. การให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรม และ 7. การประเมินผลร่วมกัน ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย หน่วยงานภาครัฐบาล ควรสนับสนุนการใช้กลไกระดับชุมชนท้องถิ่นที่มีศักยภาพ เช่น มูลนิธิ สมาคม องค์การสาธารณประโยชน์ ผู้นำศาสนา และประธานชุมชน ร่วมเป็นภาคีเครือข่ายเสริมการขับเคลื่อนงานพัฒนาชุมชนด้านอื่น ๆ ซึ่งบุคคลหรือองค์กรเหล่านี้มีบทบาทในการปฏิบัติการในพื้นที่เป้าหมาย เมื่อจะต้องอาศัยทรัพยากรสนับสนุนในการช่วยเหลือ

คำสำคัญ : การพัฒนาและขยายเครือข่าย, ทีมผู้ก่อการดี, การป้องกันการจมน้ำ

Abstract

This action research uses the PAOR cycle: planning, action, observation, and reflection in 4 steps. The purpose is to develop the community's potential to prevent and solve the problem of drowning in children under 15 years of age expanding the results of operations to prevent drowning in children under 15 years of age to other communities. The target group is personnel from government agencies: Golden Land Indarul Mina Community and Nong Chok Volunteer Foundation (Ratchaphruek Center) of 22 peoples, Study period was between 18th October - 22th February 2024. The qualitative data was collected by in-depth interview. Data was analyzed according to the 4-step PAOR cycle. The results showed that the development of drowning prevention policies for teachers and related networks were able to expand and applied to the public sectors, including children in other areas. The goal is to build and develop skills for survival in the water providing knowledge on water safety and rescuing victims of drowning in children under 15 years of age, and creating cooperation between the public, private and public sectors with the following characteristics: 1. Having the same goals and objectives. 2. Using resources that are co-dependant. 3. Brainstorming and planning to work together. 4. Sharing or exchanging of data. 5. Structure of coordination and communication flow. 6. Cooperation in organizing activities, and 7. Joint evaluation. The recommendation is the government agencies should support the partnership of local community-level organizations eg. Local foundations, association, religious leaders, community leaders who will be involved in any community agendas that require pooling of resources.

Keywords: Development and Scaling-up of Network, Merit Maker, Drowning Prevention

บทนำ

การจมน้ำเป็นสาเหตุการเสียชีวิตอันดับสองของเด็กไทยอายุต่ำกว่า 15 ปี โดยพบว่าช่วง 10 ปี⁽¹⁾ (พ.ศ. 2555 - 2564) มีเด็กจมน้ำเสียชีวิตจำนวน 7,374 คน หรือเฉลี่ยวันละ 2 คน ซึ่งสถานที่แหล่งน้ำที่เด็กจมน้ำ และเสียชีวิตมากที่สุดคือ สระน้ำ (ร้อยละ 21.3) รองลงมา คือ คลอง (ร้อยละ 15.8) และบ่อน้ำ (ร้อยละ 14.9) และพบว่าเพศชายมีอัตราการเสียชีวิตสูงกว่าเพศหญิง 2.2 เท่า โดยเด็กอายุต่ำกว่า 10 ปี เป็นกลุ่มเสี่ยงสูงสุดและยังพบว่าเด็กจะจมน้ำ และเสียชีวิตพร้อมกันครั้งละหลาย ๆ คน เนื่องจากเด็กไม่รู้วิธีการเอาชีวิตรอดในน้ำ และวิธีการช่วยเหลือที่ถูกต้อง จึงมักกระโดดลงไปช่วย จากผลการสำรวจพบเด็กไทยอายุต่ำกว่า 15 ปี⁽²⁾ ว่ายน้ำเป็นเพียงร้อยละ 17.5 ช่วงที่มีเด็กจมน้ำเสียชีวิตมากที่สุด เป็นช่วงฤดูร้อนและปิดภาคเรียน (มีนาคม - เมษายน และตุลาคม) และพบมากในวันหยุดสุดสัปดาห์ ช่วงเวลาระหว่าง 12.00 - 17.59 น. สาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากขาดการดูแลจากผู้ปกครอง

จากข้อมูลอัตราการเสียชีวิตในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปีของกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2562 - 2566⁽³⁾ มีเด็กจมน้ำเสียชีวิต จำนวน 67 คน หรือเฉลี่ยเดือนละ 1 คน อัตราการเสียชีวิตอยู่ในช่วง 1.6 - 2.5 ต่อประชากรแสนคน เมื่อจำแนกตามกลุ่มอายุ 0 - 4 ปี มีอัตราเสียชีวิตสูงสุดอยู่

ในช่วง 2.0 - 3.6 ต่อประชากรแสนคน รองลงมา คือ กลุ่มอายุ 5 - 9 ปี มีอัตราเสียชีวิตอยู่ในช่วง 0.3 - 2.8 ต่อประชากรแสนคน เมื่อจำแนกตามสำนักงานเขตในพื้นที่เสี่ยงของกรุงเทพมหานคร พบเขตที่มีการจมน้ำมากที่สุด คือ เขตสายไหม เขตคลองสามวา เขตหนองจอก เขตลาดกระบัง เขตคันนายาว เขตดุสิต และเขตราษฎร์บุรี ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการจมน้ำสรุปได้เป็น 2 ปัจจัยสำคัญ⁽⁴⁾ คือ 1) ปัจจัยด้านบุคคล คือ ตัวเด็กเอง ซึ่งความเสี่ยงของเด็กขึ้นอยู่กับสภาพร่างกาย พัฒนาการ พฤติกรรม และโรคประจำตัวของเด็กแต่ละคน และ 2) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม แบ่งออกเป็นสิ่งแวดล้อมด้านกายภาพ และสิ่งแวดล้อมทางสังคม สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ เช่น การมีแหล่งน้ำใกล้ตัวเด็กซึ่งทำให้เด็กสามารถเข้าถึงได้ง่าย การไม่มีรั้วล้อมรอบแหล่งน้ำเพื่อแบ่งแยกเด็กออกจากแหล่งน้ำ และสิ่งแวดล้อมทางสังคม เช่น ในครอบครัวที่มีพ่อแม่ต้องทำงานทำให้เด็กขาดผู้ดูแลหลัก ผู้ช่วยเหลือใกล้เคียงไม่มีความรู้ในการกู้ชีพหรือปฐมพยาบาลผิวดิวิ การจมน้ำในเด็กวัยเรียน ส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อมทั้งด้านร่างกายและด้านจิตใจ โดยผลกระทบต่อร่างกาย อาจทำให้เด็กเกิดการทุพพลภาพ มีอาการทางระบบประสาทและเสียชีวิต ส่วนผลกระทบต่อจิตใจ ทำให้เด็กเกิดความรู้สึกกลัววิตกกังวลต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากความกลัวหรือวิตกกังวลอาจทำให้เด็กไม่กล้าแสดงออก ส่งผลให้เด็กมีสุขภาพจิตที่ไม่ดี มีพฤติกรรม

ถดถอย การเจริญเติบโตหยุดชะงัก เด็กอาจมีพัฒนาการล่าช้าได้ นอกจากนี้ยังส่งผลกระทบต่อในระยะยาว เนื่องจากเด็กแตกต่างจากผู้ใหญ่ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ซึ่งเด็กจะมีพัฒนาการด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง อีกทั้งเมื่อเกิดการจมน้ำในเด็กทำให้เกิดการสูญเสียค่าใช้จ่ายที่นับเป็นมูลค่ามหาศาลในแต่ละปีของประเทศชาติ เพื่อการดูแลรักษาประชากรกลุ่มนี้

จากเหตุการณ์ดังกล่าวข้างต้น สถาบันป้องกันควบคุมโรคเขตเมืองร่วมมือกับชุมชนแผ่นดินทองอินดารุลมีนา แขวงกระทู้มราย ได้ดำเนินการสร้างทีมผู้ก่อการดี (MERIT MAKER) ผ่านการรับรองระดับทองแดงปี พ.ศ. 2561 พบว่า อาสาสมัครผู้ดูแลเด็กประจำศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนอินดารุลมีนา และชุมชนแผ่นดินทองอินดารุลมีนา ยังได้ดำเนินงานป้องกันการจมน้ำในรูปแบบสหสาขาโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่ และการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างต่อเนื่องแม้ในช่วงวิกฤตโควิด 19 สถาบันป้องกันควบคุมโรคเขตเมืองได้เร่งป้องกันเพื่อลดการเสียชีวิตของเด็กไทย มาตรการหนึ่งที่สำคัญคือ การสอนให้เด็กมีทักษะการว่ายน้ำเพื่อเอาชีวิตรอด ได้จัดอบรมครูสอนหลักสูตรว่ายน้ำเพื่อเอาชีวิตรอด (ครู ก) โดยศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนเขตหนองจอก ทั้ง 31 ศูนย์ที่สนใจส่งบุคลากรเข้าอบรมเพื่อสามารถนำไปขยายผลให้เด็กในพื้นที่ ผลักดัน/สนับสนุนให้เกิดทีม

ผู้ก่อการดี (Merit Maker) ป้องกันการจมน้ำให้ครอบครัวในพื้นที่เขตหนองจอกทั้ง 8 แขวง ได้แก่ แขวงคลองสิบ แขวงคลองสิบสอง แขวงคูฝั่งเหนือ แขวงหนองจอก แขวงโคกแฝด แขวงลำต้อยติ่ง แขวงลำผักชี และแขวงกระทู้มราย เพื่อให้เกิดความตระหนักและมีส่วนร่วมในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาอันจะเป็นต้นแบบที่จะขยายผลไปดำเนินงานในเขตอื่นที่เป็นพื้นที่เสี่ยงสูงในกลุ่มเขตกรุงเทพมหานครตะวันออก

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาศักยภาพชุมชน การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการจมน้ำในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี
2. เพื่อขยายผลการดำเนินงานป้องกันการจมน้ำในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปีสู่ชุมชนอื่น

วิธีการศึกษา

การวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) โดยใช้วงจร PAOR 4 ขั้นตอน ตามแนวคิดของ Kemmis & Mc Taggart, 1990 อ้างถึงใน ธีรวิมล⁽⁵⁾ คือ ขั้นวางแผน (Plan) ขั้นปฏิบัติ (Act) สังเกตการณ์ (Observe) และสะท้อนผล (Reflect) ได้วงจรการพัฒนาศักยภาพชุมชนการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการจมน้ำในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 วงจรการพัฒนาศักยภาพชุมชนการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการจมน้ำในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) คือ บุคลากรจากหน่วยงานภาครัฐบาล ชุมชนแผ่นดินทองอินดารุลมี่นา และมูลนิธิอาสาหนองจอก (ศูนย์ราชพฤกษ์) ซึ่งกลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย 1) รองผู้อำนวยการสถาบันป้องกันควบคุมโรคเขตเมือง, 2) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตหนองจอก, 3) ผู้แทนศูนย์บริการสาธารณสุข 44 ลำผักชี หนองจอก, 4) ผู้แทนสถานีตำรวจนครบาลหนองจอก, 5) ผู้อำนวยการโรงเรียนสุเหร่าหะยีมีนา 6) พยาบาลห้องฉุกเฉินโรงพยาบาลเวชการุณย์รัศมี, 7) ผู้แทนมูลนิธิอาสาหนองจอก (ศูนย์ราชพฤกษ์), 8) ประธานชุมชนแผ่นดินทองอินดารุลมี่นา, 9) อิหม่ามประจำมัสยิดอินดารุลมี่นา, 10) อดีตนายกสมาคมผู้ฝึกสอนว่ายน้ำแห่งประเทศไทย,

11) หัวหน้าฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม สำนักงานเขตหนองจอก, 12) หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนอินดารุลมี่นา จำนวนแห่งละ 1 คน และ 13) ผู้แทนอาสาสมัครผู้ดูแลเด็กประจำศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนเขตหนองจอก จำนวน 10 คน รวมทั้งหมด 22 คน

การเลือกพื้นที่แบบเฉพาะเจาะจง ชุมชนแผ่นดินทองอินดารุลมี่นา แขวงกระทุ่มรายเขตหนองจอก อ้างอิงจากข้อมูลมรณบัตรกองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข⁽³⁾ พบกลุ่มเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ช่วง 5 ปี (พ.ศ. 2562 - 2566) เขตหนองจอก มีอัตราเสียชีวิตอยู่ในช่วง 2.0 - 3.6 ต่อประชากรแสนคน ทำการศึกษาระหว่างวันที่ 18 ตุลาคม - 22 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2567

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล แนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการจัดการ POSDCOR ประเด็นคำถามหลัก 4 ประเด็น 1) ประเด็นสถานการณ์การจมน้ำในเด็กอายุ ต่ำกว่า 15 ปี ในพื้นที่เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร 2) ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ แผนการดำเนินงาน แผนการด้านกำลังคน และแผนงบประมาณ 3) มาตรการจัดการแหล่งน้ำเสี่ยงในชุมชนจุดเด่น จุดด้อยที่เป็นปัญหาอุปสรรคต่อการดำเนินงานป้องกันการจมน้ำ และ 4) การมีส่วนร่วมของชุมชน

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (content analysis) โดยการถอดเทปบันทึกเสียง อ่าน ทบทวนข้อมูล จัดการข้อมูลหมวดหมู่ (grouping) และเขียนสรุปข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ด้วยการบรรยายตามประเด็นคำถาม

ผลการศึกษา

ผลการพัฒนาศักยภาพชุมชนการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการจมน้ำในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี และการขยายผลการดำเนินงานป้องกันการจมน้ำในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี สู่ชุมชนอื่น ดังนี้

1. ขั้ววางแผน (Plan)

จากข้อมูลมรณบัตร กองยุทธศาสตร์ และแผนงานสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ปี พ.ศ. 2562 - 2566 พบว่า ประชากรในพื้นที่กรุงเทพมหานครเสียชีวิตจากการจมน้ำที่มีสาเหตุมาจาก Accidental drowning (W65-W74) มีเด็ก

จมน้ำเสียชีวิต จำนวน 67 คน หรือเฉลี่ยเดือนละ 1 คน อัตราการเสียชีวิตอยู่ในช่วง 1.6 - 2.5 ต่อประชากรแสนคน เมื่อจำแนกตามกลุ่มอายุ 0 - 4 ปี มีอัตราเสียชีวิตสูงสุดอยู่ในช่วง 2.0 - 3.6 ต่อประชากรแสนคน รองลงมา คือ กลุ่มอายุ 5 - 9 ปี มีอัตราเสียชีวิตอยู่ในช่วง 0.3 - 2.8 ต่อประชากรแสนคน เมื่อจำแนกตามสำนักงานเขตในพื้นที่เสี่ยงของกรุงเทพมหานคร พบเขตที่มีการจมน้ำมากที่สุด คือ เขตสายไหม เขตคลองสามวา เขตหนองจอก เขตลาดกระบัง เขตคันนายาว เขตดุสิต และเขตราชเทวี และจากการสำรวจข้อมูลของนักเรียนอายุ 6 - 14 ปี อยู่ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครปี พ.ศ. 2566 จำนวน 207,981 คน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ว่ายน้ำไม่เป็นถึงร้อยละ 69.24 และทักษะการเอาชีวิตรอดในน้ำมีเพียง ร้อยละ 20.5 โดยพบว่า ความสามารถและทักษะการเคลื่อนตัวหรือว่ายน้ำเป็น เพื่อเข้าเกาะขอบฝั่งได้อย่างน้อย 15 เมตร และความสามารถและทักษะลอยตัวในน้ำ ได้นานอย่างน้อย 3 นาที เพื่อรอการช่วยเหลือ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 1.45 และ 1.56 ตามลำดับ ซึ่งการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุทางน้ำ สามารถป้องกันได้โดยการฝึกทักษะชีวิต (life skill) โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะความปลอดภัยทางน้ำ 5 ประการ ได้แก่ รู้จุดเสี่ยง ลอยตัวได้ ว่ายน้ำได้ช่วยผู้อื่นโดยการตะโกน โยน ยื่น และใช้ชูชีพเมื่อเดินทางทางน้ำ เป็นต้น ทั้งนี้ กระทรวงศึกษาธิการ บรรจุหลักสูตรการเรียนการสอนว่ายน้ำขั้นพื้นฐานเป็นวิชาบังคับในสถานศึกษาที่มีความพร้อมด้านสถานที่และอุปกรณ์ กรณีที่

สถานศึกษามีข้อจำกัดด้านสถานที่และอุปกรณ์ ให้พิจารณาสนับสนุนงบประมาณเป็นค่าใช้จ่าย ในการจัดซื้อสระว่ายน้ำเคลื่อนที่สำหรับเด็ก และเยาวชนได้ฝึกว่ายน้ำเพื่อให้มีทักษะการว่ายน้ำ และสามารถเอาชีวิตรอดจากการจมน้ำ จากเหตุการณ์ดังกล่าว สถาบันป้องกันควบคุมโรค เขตเมือง ร่วมมือกับสำนักงานเขตหนองจอก, ศูนย์บริการสาธารณสุข 44 ลำผักชี หนองจอก, สถานีตำรวจนครบาลหนองจอก, โรงพยาบาล เวชการุณย์วิทย์, มูลนิธิอาสาหนองจอก (ศูนย์ ราชพฤกษ์), ชุมชนแผ่นดินทองอินดารุลมีนา, โรงเรียนสุเหร่าหะยีมีนา และศูนย์พัฒนาเด็ก ก่อนวัยเรียนอินดารุลมีนา สร้างทีมผู้ก่อการดี โดยใช้ กลยุทธ์การดำเนินงานป้องกันการจมน้ำ ในรูปแบบสหสาขา และใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ใน พื้นที่ โดยเป็นการดำเนินงานในทุกมาตรการเพื่อให้ครอบคลุมปัจจัยทางด้านตัวบุคคล และสิ่ง

แวดล้อม รวมทั้งเป็นการดำเนินการโดยใช้การมีส่วนร่วมของชุมชน

ประเด็นจากการสัมภาษณ์ “การสร้างทีมผู้ก่อการดีจะประสบความสำเร็จได้ จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่าย อาทิ สำนักงานเขต โรงพยาบาล สถานีตำรวจ ศูนย์ราชพฤกษ์ โรงเรียน ศูนย์เด็กเล็ก จนในที่สุดเราก็สามารถสร้างทีมขึ้นมาได้ เส้นทาง การช่วยเหลือสังคมในครั้งนี้ ชุมชนแผ่นดินทอง อินดารุลมีนาไม่ได้ทำงานแต่เพียงลำพัง เรามี ทั้งกองหน้า กองหลัง และกองหนุน ทำหน้าที่ ส่งเสริมและสนับสนุนกันอย่างเต็มกำลังความสามารถ ไม่ว่าจะป็นหน่วยงานภาครัฐและ เอกชนที่เป็นพันธมิตรทางการแพทย์ จนถือได้ว่า โครงการนี้เป็นความร่วมมือของภาคประชาชน ที่จับมือกับภาครัฐและภาคเอกชนแบบครบวงจร” ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ภาพการบูรณาการ (Integration) ระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และ ภาคประชาชน เพื่อสร้างทีมผู้ก่อการดี

2. ชั้นปฏิบัติ (Act)

สถาบันป้องกันควบคุมโรคเขตเมืองได้ผลักดัน และพัฒนานโยบายเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานป้องกันการจมน้ำในพื้นที่เขตหนองจอก และส่งเสริมความร่วมมือกับภาครัฐ เอกชน และภาคประชาชน เพื่อการบริหารจัดการให้เกิดการดำเนินงานในรูปแบบสหสาขา มีการแบ่งปันทรัพยากร และขยายการดำเนินงาน ดังนี้

2.1 การประชุมราชการเพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ค้นหาปัญหาที่ผ่านมา และอุปสรรคในการดำเนินงานพัฒนารูปแบบการดำเนินงานป้องกันการจมน้ำ การกำหนดแก้ไขปัญหา แนวทางการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานป้องกันการจมน้ำในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปีในเขตหนองจอก

2.2 การดำเนินมาตรการให้ความรู้แก่เด็ก และครูพี่เลี้ยง รวมทั้งจัดการแหล่งน้ำเสี่ยงภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยการอบรมพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนหลักสูตรว่ายน้ำ เพื่อสนับสนุนการสร้างทีมผู้ก่อการดี (MERIT MAKER) ความรู้เรื่องการป้องกันการจมน้ำครอบคลุมในทุกประเด็นที่เกี่ยวข้อง โดยเน้นการสอนฝึกปฏิบัติการช่วยฟื้นคืนชีพสำหรับผู้ป่วยที่จมน้ำที่ถูกวิธี และการจัดกิจกรรมในกลุ่มเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี เป็นกลุ่มเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โดยคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายเน้นกลุ่มที่ยังไม่ผ่านการฝึกอบรม ในช่วงเข้าเป็นการอบรมทฤษฎี ให้ความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์การจมน้ำ การสอนให้เด็กรู้จักความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากแหล่งน้ำ กว้างแห่งความปลอดภัยทางน้ำ การไม่ว่ายน้ำคนเดียว รู้จักประเมินแหล่งน้ำ การสวมเสื้อชูชีพ การ

ประยุกต์ใช้อุปกรณ์ลอยน้ำอย่างง่าย และการช่วยฟื้นคืนชีพสำหรับคนจมน้ำอย่างถูกวิธี เพื่อให้เป็นแนวทางการปฏิบัติและมีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตนในการป้องกันการจมน้ำ โดยมีการประเมินความรู้ก่อนการอบรมและหลังการอบรม ในช่วงบ่ายจัดกิจกรรมการฝึกทักษะการลอยตัวในน้ำ และทักษะการเอาชีวิตรอดในน้ำ วิทยากรจะแบ่งผู้เข้าร่วมฝึกปฏิบัติเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 40 คน โดยมีครูผู้ช่วยฝึกทักษะช่วยดูแลความปลอดภัยของกลุ่มเป้าหมายที่ลงฝึกปฏิบัติด้วยจำนวน 8 คน ซึ่งกำหนดให้ครูฝึกจำนวน 1 คน ดูแลต่อผู้ฝึกจำนวน 5 คน และมีการประเมินก่อนฝึกทักษะและหลังฝึกทักษะ ดังภาพที่ 3

2.3 กิจกรรมการสื่อสารประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่าง ๆ ในวงกว้าง มีการจัดกิจกรรมเพื่อสื่อสารให้ประชาชนในพื้นที่รับรู้วงกว้าง โดยเน้นให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนในชุมชน หรือพื้นที่ที่ดำเนินการเป็นหลัก ได้แก่ วิทยุหอกระจายข่าวชุมชน รถกระจายเสียง และสื่อสารผ่านทางสื่อออนไลน์ เช่น กลุ่มไลน์ เฟซบุ๊ก เป็นต้น ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องในชุมชน โดยการเน้นให้ผู้นำชุมชนประชาสัมพันธ์ผ่านหอกระจายข่าวอย่างน้อยสัปดาห์ละ 2 ครั้ง

2.4 การแบ่งจัดสรร บุคลากร วัสดุ อุปกรณ์งบประมาณ ร่วมกันระหว่างสถาบันป้องกันควบคุมโรคเขตเมืองสำนักงานเขตหนองจอก, มูลนิธิอาสาหนองจอก (ศูนย์ราชพฤกษ์), ชุมชนแผ่นดินทองอินดารุณมีนา, โรงเรียนสุหระหะยิมินา โรงเรียนหนองจอกพิทยานุสสรณ์ และศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนอินดารุณมีนา

ประเด็นจากการสัมภาษณ์ “หลักสูตรการว่ายน้ำเอาชีวิตรอด มีใช้การสอนให้เด็กสามารถว่ายน้ำได้ระยะทางไกลหรือทำสวอยอย่างทีสอนอยู่ในปัจจุบัน แต่หลักสูตรนี้จะสอนให้เด็กมีทักษะการเอาชีวิตรอดในน้ำ คือการสามารถลอยตัวอยู่ในน้ำให้นานที่สุด เพื่อรอการช่วยเหลือ เพราะการว่ายน้ำเข้าหาฝั่งจะทำให้หมดแรง และจมน้ำก่อนถึงฝั่ง และมีทักษะการช่วยเหลือผู้ประสบภัยทางน้ำ คือการช่วยคนตกน้ำ จมน้ำโดยใช้อุปกรณ์ เพราะการลงน้ำไปช่วยจะทำให้คนที่ลงไปถูกกดรัดและจมน้ำไปพร้อมกัน มีการสอนหลักการช่วยโดยใช้หลักสูตร ตะโกน โยน ยื่น ในการลงน้ำฝึกทักษะการเอาชีวิตรอด”

ภาพที่ 3 การดำเนินการพัฒนาทักษะชีวิตด้านการว่ายน้ำ และด้านการช่วยฟื้นคืนชีพ (CPR) คนจมน้ำแก่เด็ก และครูพี่เลี้ยง

3. สังเกตการณ์ (Observe)

การสังเกตการณ์ในระยะเวลาการปฏิบัติการป้องกันการจมน้ำในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี สถาบันป้องกันควบคุมโรคเขตเมือง มีการติดตามอาสาสมัครผู้ดูแลเด็กพร้อมชุมชนแผ่นดินทองอินดารุลมีนา โดยการสัมภาษณ์การทำงาน ซึ่งแสดงออกดังนี้

3.1 ความเห็นจากประธานชุมชนแผ่นดินทองอินดารุลมีนา อีหม่ามประจำมัสยิดอินดารุลมีนา การปฏิบัติในระยะเวลาที่ผ่านมาประชาชนมีการดำรงชีวิตแบบธรรมชาติมีการเข้าร่วมการป้องกันการจมน้ำน้อย และการปฏิบัติการในครั้งนี้เป็นแบบอย่างที่ดีที่เป็นแนวคิดริเริ่มให้ชุมชนได้มีความรู้ความเข้าใจในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการป้องกันการจมน้ำในชุมชนด้วยการมีส่วนร่วมของชุมชน

3.2 การให้สัมภาษณ์ของอาสาสมัครผู้ดูแลเด็กประจำศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน เมื่อก่อนความเชื่อที่ผิด ๆ ในเรื่องของการช่วยฟื้นคืนชีพ เนื่องจากคิดว่าวิธีการช่วยฟื้นคืนชีพโดยวิธีการอุ้มพาดบ่าแล้วกระแทกเอาน้ำออกจะทำให้ฟื้นเร็วขึ้น ซึ่งจะยิ่งทำให้เสียเวลาในการช่วยฟื้นคืนชีพที่ถูกวิธี ดังภาพที่ 4

3.3 ผู้แทนมูลนิธิอาสาหนองจอก (ศูนย์ราชพฤกษ์) ได้เสนอความคิดเห็นว่าที่ผ่านมาในชุมชนส่วนมากยังขาดความรู้ ความเข้าใจวิธีการป้องกันการจมน้ำในเด็ก เนื่องจากผู้ดูแลเด็กยังขาดความตระหนักในการป้องกันการจมน้ำในเด็ก ไม่มีการจัดการแหล่งน้ำเสี่ยงให้ปลอดภัยในบ้านของตนเอง ซึ่งอาจทำให้เกิดเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝันเกิดขึ้น

3.4 จากการสัมภาษณ์หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนอินดารุลมีนา พบว่า ผู้ปกครองมองเห็นความสำคัญในการป้องกันการจมน้ำในเด็ก และมองว่าปัญหาการจมน้ำในเด็กเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวมากขึ้น

3.5 ความเห็นจากอดีตนายกสมาคมผู้ฝึกสอนว่ายน้ำแห่งประเทศไทย ในการฝึกกิจกรรมทักษะการเอาชีวิตรอดในน้ำให้กับกลุ่มเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี เนื่องจากกลุ่มเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ต้องเพิ่มความเข้มงวดในการฝึก และต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กเป็นหลัก ซึ่งมีเด็กบางกลุ่มที่ว่ายน้ำไม่เป็น จะมีอาการกลัวน้ำ ที่วิทยากรต้องดำเนินการปรับวิธีการสอนให้กลุ่มเหล่านี้คุ้นเคยกับน้ำ เพื่อให้เด็กมีสมาธิในการฝึกทักษะนั้น ๆ และมีการเสริมแรงในการฝึกโดยการให้รางวัลใช้เชือกสีผูกแขน ในรายที่ผ่านการฝึกอบรมแต่ละท่า ทำให้กลุ่มเด็กที่ฝึกอบรมมีความตั้งใจในการฝึกมากขึ้น และง่ายต่อการประเมินความสามารถในการฝึกทักษะในแต่ละรายบุคคล

ภาพที่ 4 การติดตามในระหว่างการปฏิบัติการป้องกันการจมน้ำในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี

4. สะท้อนผล (Reflect)

สำนักงานเขตหนองจอก ผลักดันขับเคลื่อนการดำเนินงานป้องกันการจมน้ำ โดยมีแกนนำอาสาสมัครผู้ดูแลเด็ก ที่ได้รับการอบรมพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนหลักสูตรว่ายน้ำ เพื่อสนับสนุนการสร้างทีมผู้ก่อการดี (MERIT MAKER) ครู ก. และมูลนิธิอาสาหนองจอก (ศูนย์ราชพฤกษ์) ขยายเครือข่ายไปยังอาสาสมัครผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน เขตหนองจอก 31 ศูนย์ (ดังภาพที่ 5) และประสานชุมชนแผ่นดินทองอินดารุลมีนา และอิหม่ามประจำมัสยิดอินดารุลมีนา นำพาการดำเนินงานป้องกันการจมน้ำอย่างต่อเนื่องผ่านโรงเรียนสอนศาสนาอิสลาม และได้สนับสนุนงบประมาณ อุปกรณ์

ที่จำเป็นในการประกอบปฏิบัติการกิจกรรม จากนั้นจัดเวทีถอดบทเรียนแลกเปลี่ยนความรู้คืนข้อมูลให้กับผู้เกี่ยวข้อง เพื่อสรุปผลการดำเนินงานวิเคราะห์และสร้างแผนการ ดังนี้

4.1 เจ้าหน้าที่สาธารณสุขต้องลงไปติดตามการดำเนินงานป้องกันการจมน้ำในชุมชน มีการแนะนำให้ความรู้ชี้แนะเพื่อให้ชุมชนปฏิบัติและวางแผนร่วมกัน

4.2 อาสาสมัครผู้ดูแลเด็กและผู้แทนชุมชนติดตามเฝ้าระวังการจมน้ำแล้วรายงานแกนนำ หรือแจ้งเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

4.3 ชี้แนะและให้ความรู้แก่รายบุคคลหรือครัวเรือน และโรงเรียนโดยการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ เช่น เสียงตามสายวิทยุชุมชน กลุ่มไลน์ เฟซบุ๊ก

4.4 แกนนำในชุมชนนำพาจัดตั้งการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง มีการจัดการแหล่งน้ำเสี่ยงทั้งในและนอกชุมชนอย่างต่อเนื่อง

ประเด็นจากการสัมภาษณ์ “จากสถานการณ์การเสียชีวิตจากการจมน้ำในเด็กมีอัตราการเสียชีวิตเพิ่มขึ้นทุกปี นับเป็นช่วงเวลา

ทำทนายในการร่วมมือทั้งด้านทรัพยากร และความช่วยเหลือที่เกี่ยวข้องรอบด้าน สปคม. ได้ดำเนินการสำรวจข้อมูลการว่ายน้ำเป็นหรือว่ายน้ำเพื่อเอาชีวิตรอดของเด็กนักเรียนอายุ 6 - 14 ปี โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2566 พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ว่ายน้ำไม่เป็นถึงร้อยละ 69.24 และทักษะการเอาชีวิตรอดในน้ำมีเพียง ร้อยละ 20.5 จึงได้สร้างทีมผู้ก่อการดีโดยใช้กลยุทธ์การดำเนินงานป้องกันการจมน้ำในรูปแบบสหสาขา และใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่ โดยเป็นการดำเนินงานในทุกมาตรการเพื่อให้ครอบคลุมปัจจัยทางด้านตัวบุคคล และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเป็นการดำเนินการโดยใช้การมีส่วนร่วมของชุมชน โดยระดมความร่วมมือภาครัฐ เอกชน และภาคประชาชนที่มีความตั้งใจอันแน่วแน่ในการลดอัตราการเสียชีวิตจากการจมน้ำและความปลอดภัยของเด็กในชุมชนซึ่งเป็นสิ่งที่ประเมินค่าไม่ได้ เมื่อเรามีศักยภาพ มีพื้นที่ และสามารถประสานกับกลุ่มพันธมิตรต่างๆ เพื่อช่วยเหลืออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน นี่จึงเป็นสิ่งที่ต้องทำ”

ภาพที่ 5 การขยายให้เกิดเครือข่ายทีมผู้ก่อการดีป้องกันการจมน้ำในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี

อภิปรายผล

ผลการพัฒนาศักยภาพชุมชนการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการจมน้ำในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี และการขยายผลการดำเนินงานป้องกันการจมน้ำในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี สู่ชุมชนแขวงคลองสิบ แขวงคลองสิบสอง แขวงคูฝั่งเหนือ แขวงหนองจอก แขวงโคกแฝด แขวงลำด้อยตึง แขวงลำผักชี ตามวงจร PAOR 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนวางแผน (Plan) ขั้นตอนปฏิบัติ (Act) สังเกตการณ์ (Observe) และสะท้อนผล (Reflect) สามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย และ กลยุทธ์การดำเนินงานป้องกันการจมน้ำในรูปแบบสหสาขา และใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่ โดยเป็นการดำเนินงานในทุกมาตรการเพื่อให้ครอบคลุมปัจจัยทางด้านตัวบุคคลและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเป็นการดำเนินการโดยใช้การมีส่วนร่วมของชุมชนโดยระดมความร่วมมือภาครัฐ เอกชน และภาคประชาชน การสร้างทีมผู้ก่อการดีได้มีส่วนกระตุ้นและสร้างความตระหนักให้กับผู้บริหารและชุมชนในพื้นที่เป็นอย่างมากในการรับรู้ถึงโอกาสเสี่ยงจากการตกน้ำจมน้ำของเด็ก ทั้งจากแหล่งน้ำทั้งในบ้านและนอกบ้าน ช่วยให้ชุมชนและประชาชนมีการตื่นตัวมากขึ้น และร่วมกันป้องกันแก้ไขปัญหานี้ได้อย่างเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน เช่น การสนับสนุนงบประมาณในการจัดอบรมให้ความรู้กับกลุ่มเป้าหมาย การจัดสรรเวลาย่านให้เด็กเล่นเป็นเวลา มีครูพี่เลี้ยงผู้ควบคุมดูแล รวมทั้งการจัดหาอุปกรณ์ช่วยผู้ตกน้ำไว้ตามแหล่งน้ำชุมชน นอกจากนี้ยังรวมถึงการกระตุ้นติดตามอย่างต่อเนื่อง ให้คำแนะนำชี้แจง สร้าง

ความเข้าใจให้กับชุมชนอย่างต่อเนื่องโดยผ่านทางผู้นำชุมชนมีส่วนผลักดันให้ประชาชนเห็นคุณค่าและประโยชน์การป้องกันการจมน้ำที่จับต้องได้ ทั้งการมีส่วนร่วมในการคิดและลงมือแก้ปัญหาต่าง ๆ⁽⁶⁾ สอดคล้องกับงานวิจัยของพิทยา โปสี⁽⁷⁾ บัณฑิตสำเร็จในการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานป้องกันการเสียชีวิตจากการจมน้ำในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ตำบลท่าตูม อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ พบว่า การมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่ และการสร้างแกนนำในชุมชนให้มีความเข้มแข็ง รวมถึงการได้รับการสนับสนุนการทำงานจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อให้เกิดการดำเนินงานที่ต่อเนื่องในชุมชน

การที่สามารถขยายผลการดำเนินงานไปสู่พื้นที่อื่น ๆ ในเขตหนองจอก ภายในระยะเวลาอันสั้นเป็นผลมาจากการแบ่งจัดสรรบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ ร่วมกันระหว่างสถาบันป้องกันควบคุมโรคเขตเมือง, สำนักงานเขตหนองจอก, มูลนิธิอาสาหนองจอก (ศูนย์ราชพฤกษ์), ชุมชนแผ่นดินทองอินดารุลมีนา, โรงเรียนสุเหร่าหะยีมีนา, โรงเรียนหนองจอกพิทยานุสสรณ์ และศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนอินดารุลมีนา สอดคล้องกับงานวิจัยของกิริณา เอี่ยมสำอางค์⁽⁸⁾ ความสำเร็จการดำเนินงานป้องกันเด็กตกน้ำจมน้ำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ภาคตะวันออก ผู้บริหารให้ความสำคัญสนับสนุนงบประมาณดำเนินการ และความเข้มแข็งของทีมงานทำให้มีเครือข่ายในพื้นที่เข้ามาเป็นแนวร่วม

ผลผลิตที่สำคัญที่เกิดขึ้นคือ ลักษณะเป็นรูปแบบความสัมพันธ์ของความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เป็นรูปแบบร่วมมือร่วมใจ (Collaborate) ซึ่งเป็นรูปแบบการทำงานที่ทุกฝ่ายมีข้อตกลงร่วมกัน มีการร่วมกำหนดวางแผนเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายที่ทุกฝ่ายต้องการ ซึ่งการปฏิบัติงานจะอยู่ภายใต้ขอบเขตของพันธกิจที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์และงบประมาณ⁽⁹⁾ ตามกระบวนการสำหรับความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เป็นแบบเครือข่ายที่การทำงานร่วมกัน จนเกิดเป็นสิ่งที่สนับสนุนให้เกิดความร่วมมือที่มีลักษณะ ดังนี้ 1. มีเป้าหมายและจุดมุ่งหมายที่ตรงกัน 2. การใช้ทรัพยากรที่พึ่งพากันและกัน 3. การร่วมระดมความคิดและรวมวางแผนในการทำงานร่วมกัน 4. การใช้ข้อมูลร่วมกันหรือแลกเปลี่ยนกัน 5. โครงสร้างและกลไกการทำงานประสานการติดต่อสื่อสาร 6. การให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรม และ 7. การประเมินผลร่วมกัน

แนะนำการอ้างอิงสำหรับบทความนี้

ไมลา อิศสระสงคราม, อุไรวรรณ นุตตะโยธิน, สุกานดา สุไลมาน. การพัฒนาและขยายให้เกิดเครือข่ายที่มีผู้ก่อการดีป้องกันการจมน้ำในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร. วารสารสถาบันป้องกันควบคุมโรคเขตเมือง. 2567;9(1):331-344.

Suggested citation for this article

Issarasongkham M, Nuttayothin U, Sulaiman S. Development and Scaling-up of Merit Maker Network to Prevent Drowning among children aged under 15 years in Nong Chok District, Bangkok. Institute for Urban Disease Control and Prevention Journal. 2024;9(1):331-344.

ผลลัพธ์ที่สำคัญที่เกิดขึ้นคือ การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการจมน้ำในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี แม้ว่ายังไม่สามารถเห็นผลการลดอัตราการเสียชีวิตจากการจมน้ำในระยะเวลาอันสั้น แต่เป็นการสร้างความตระหนักของชุมชนและผู้ปกครองให้เกิดขึ้น และมีความระมัดระวังมากขึ้น รวมทั้งเด็กมีความรู้และสามารถช่วยตนเอง หรือใช้อุปกรณ์แบบง่าย ๆ ในการช่วยเหลือผู้ตกน้ำได้⁽¹⁰⁾

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

หน่วยงานภาครัฐบาล ควรสนับสนุนการใช้กลไกระดับชุมชนท้องถิ่นที่มีศักยภาพ เช่น มูลนิธิ, สมาคม, องค์กรสาธารณประโยชน์, ผู้นำศาสนา และประธานชุมชน ร่วมเป็นภาคีเครือข่าย เสริมการขับเคลื่อนงานพัฒนาชุมชนด้านอื่น ๆ ที่บุคคลหรือองค์กรเหล่านี้มีบทบาทในการปฏิบัติการในพื้นที่เป้าหมายเมื่อจะต้องอาศัยทรัพยากรสนับสนุนในการช่วยเหลือ

เอกสารอ้างอิง

1. กลุ่มป้องกันการจมน้ำ กองป้องกันการบาดเจ็บ กรมควบคุมโรค. สถานการณ์การจมน้ำในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปีในปี พ.ศ. 2555 -2564. รายงานการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์. 2566;54:143-47.
2. กองป้องกันการบาดเจ็บ กรมควบคุมโรค [อินเทอร์เน็ต]. นนทบุรี: สำนักงาน; c2023. ระบบรายงานผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตจากการจมน้ำ; 2567 [เข้าถึงเมื่อ 6 มี.ค. 2567]; [ประมาณ 1 น.]. เข้าถึงได้จาก <https://dip.ddc.moph.go.th/drowningdashboard/public/sat?ct=heJuRfZXhtOZRBqwpJlv/A==&iv=514147d94cdd9d8ed8b8f26fb0b2f62f&s=617044599ec5b632>
3. กรมควบคุมโรค, กองป้องกันการบาดเจ็บ, กลุ่มป้องกันการจมน้ำ. ข้อมูลสุขภาพ (Health Data). นนทบุรี: กลุ่มป้องกันการจมน้ำ กองป้องกันการบาดเจ็บ; 2566.
4. สุขาดา เกิดมงคลการ. การป้องกันเด็กจมน้ำในเด็กเล็ก[Fact Sheet]. นนทบุรี: สำนักโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข; 2559.
5. ธีรวุฒิ เอกะกุล. ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. อุบลราชธานี: สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี; 2543
6. กองป้องกันการบาดเจ็บ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข [อินเทอร์เน็ต]. นนทบุรี: สำนักงาน; c2023. แนวทางประเมินผู้ก่อการดี การดำเนินงานป้องกันการจมน้ำ (MERIT MAKER Plus) ปี 2566; 2565 [ปรับปรุงเมื่อ พ.ย. 2565; เข้าถึงเมื่อ 9 มี.ค. 2567]; [ประมาณ 1 น.]. เข้าถึงได้จาก <https://ddc.moph.go.th/uploads/publish/1343820221228074828.pdf>
7. พิทยา ไปสี, พัดชา นีร์ญวัฒน์กุล, วรพจน์ พรหมสัตยพรต. การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานป้องกันการเสียชีวิตจากการจมน้ำในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ตำบลท่าตุม อำเภอท่าตุม จังหวัดสุรินทร์. วารสารสหเวชศาสตร์ 2565;7(1):71-81.
8. กิรณา เอี่ยมสำอางค์, สิริลักษณ์ บัวเย็น, สมชัย จิรโรจน์วัฒน์. การสร้างและขยายให้เกิดเครือข่ายการดำเนินงานป้องกันเด็กตกน้ำจมน้ำ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วารสารวิชาการสาธารณสุข. 2557;23(6):975-83.
9. สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์. การบริหารเชิงกลยุทธ์ (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อมรินทร์ฮาวทู; 2564.
10. สำนักโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. หลักสูตรว่ายน้ำเพื่อเอาชีวิตรอดและคู่มือการสอน. นนทบุรี:สำนักงานกิจการโรงพิมพ์ องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก; 2552.